_História Slovenska (Dejiny Slovenska) - 08.časť – Prvá svetová vojna a vznik 1. ČSR :)

Roku 1914,

- **marec** - predsedom Slovenskej národnej strany sa stal Matúš Dula,

- **28. 7.** - Rakúsko-Uhorsko vypovedalo vojnu Srbsku, začala Prvá svetová vojna.

Roku 1915, 23. 10. - na spoločnej konferencii Slovenskej ligy a Českého národného združenia v Clevelande uzavreli prvú dohodu o spolupráci amerických Čechov a Slovákov. *Clevelandská dohoda* predvídala „spojenie českého a slovenského národa vo federatívnom zväzku štátov s úplnou národnou autonómiou Slovenska s vlastným snemom, s vlastnou štátnou správou, úplnou kultúrnou slobodou, teda aj s plným právom užívania slovenského jazyka, s vlastnou finančnou a politickou správou, so štátnym jazykom slovenským".

Roku 1916 - vznikla Česko-slovenská národná rada v Paríži.

Roku 1917, 16. 12. - Milan Rastislav Štefánik (1880-1919) dosiahol, že francúzska vláda dala súhlas na organizovanie česko-slovenského vojska vo Francúzsku.

Milan Rastislav Štefánik

Roku 1918

- **21. 4.** - Milan Rastislav Štefánik podpísal v Ríme s talianskym predsedom vlády V. E. Orlandom „Dohodu medzi talianskou vládou a Národnou radou Česko-Slovenských krajov", ktorou Talianske kráľovstvo uznalo česko-slovenské vojsko ako autonómnu jednotku, závislú z hľadiska národného, politického a právneho od „Národnej rady Česko-Slovenských krajov". Podľa niektorých autorov to bolo prvé uznanie ešte nejestvujúceho česko-slovenského štátu,

- **1. 5.** - sa konalo prvomájové zhromaždenie sociálnych demokratov v Liptovskom Mikuláši,

- **24. 5.** - na tajnej porade Slovenskej národnej strany, na ktorej sa stretli predstavitelia všetkých politických zoskupení na Slovensku, Andrej Hlinka (1864-1938) vyhlásil: „*Neobchádzajme otázku, povedzme otvorene, že sme za česko-slovenskú orientáciu. Tisícročné manželstvo s Maďarmi sa nevydarilo. Musíme sa rozísť.*"

- **30. 5.** - do Ameriky prišiel predseda Česko-slovenskej národnej rady, profesor Tomáš Garrigue Masaryk (1918-1935) a vo svojom prejave k Slovákom vyhlásil „*Budú slobodné Čechy a bude slobodné Slovensko. Na Slovensku politické vedenie, školy, súdnictvo a iné inštitúcie budú slovenské, v Čechách české*". Na základe tohto vyhlásenia predstavitelia slovenských a českých spolkov podpísali dohodu o spoločnom štáte Slovákov a Čechov tzv. *Pittsburgskú dohodu*. Zo slovenského hľadiska znamenala ústup od hlavných požiadaviek *Clevelandskej dohody*, zaručovala Slovákom, že „v samostatnom štáte z Českých zemí a Slovenska Slovensko bude mať svoju vlastnú administratívu, svoj snem a svoje súdy. Slovenčina bude úradným jazykom v škole, v úrade a vo verejnom živote vôbec". Dr. M. R. Štefánik *Pittsburskú dohodu* ani dodatočne nepodpísal,

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

- **2. 6.** - slovenskí vojaci trenčianskeho 71. pešieho pluku rakúsko-uhorskej armády sa vzbúrili v srbskom Kragujevaci. Po potlačení vzbury 8. júna bolo vojenským stanným súdom 44 vojakov odsúdených na smrť zastrelením a toho istého dňa bol rozsudok vykonaný,

- **29. 6.** - francúzska vláda uznala Česko-slovenskú národnú radu za česko-slovenskú vládu a jej légie za spojenecké vojsko. Veľká Británia tak urobila 9. augusta a Taliansko 3. októbra,

- **3. 9.** - vláda USA uznala Česko-slovenskú národnú radu ako vládu de facto,

- **28. 10.** - v Prahe bola vyhlásená Česko-slovenská republika na čele s prezidentom Tomášom G. Masarykom,

- **30. 10.** - prijatím *Deklarácie slovenského národa* sa Slováci vyslovili za začlenenie Slovenska do česko-slovenského štátu.

Deklarácia
Slovenského Národa!

Zastupitelia všetkých slovenských politických strán,

shromaždení dňa 30. októbra 1918 v Turčianskom Sv. Martine a organizovaní v Národnú Radu slovenskej vetvy jednotného česko-slovenského národa, hrajúc na zásade samourčovacieho práva národov prijatej celým svetom. Národná Rada vyhlasuje, že v mene česko-slovenského národa, bývajúceho v hraniciach Uhorska, je jedine ona oprávnená hovoriť a konať.

Nie je za to oprávnená uhorská vláda, ktorá za celé desaťročia nepoznala vážnejšej úlohy, ako potlačovať všetko, čo je slovenské, nepostarala a nedovolila nijakej národnej ani jednej školy, nedovolila, aby sa slovenskí ľudia dostali do verejnej správy a úradov, nás hľadí majetkove ničila a vykorisťovala mojom strednovekom feudálnom zriadení a politickom.

Nie sú oprávnení za to, aby v mene slovenského ľudu hovorili, ani tie tak zvané zastupiteľské zbory, ktoré sú zostavené na základe úžasne volebného práva, nedopustiteľného pre prejavy vôle národa, a pozostávajúce z ľudí, ktorí vedúce nariadenia zákona nedpustili na výboroch čisto slovenských obcí ani len slovenského slova.

Nie sú na to oprávnené ani také ľudové shromaždenia, ktoré vynášajú uzavretia pod tlakom cudzieho násilia.

V mene slovenského národa na Slovensku oprávnená je teda hovoriť jedine Slovenská Národná Rada.

Národná Rada česko-slovenského národa v Uhorsku obydleného osvedčuje:

1. Slovenský národ je čistá i reťazu i kultúrno-historicky jednotného česko-slovenského národa. Ja všetkých kultúrnych vojsk, ktoré vždy žiadny národ a ktoré by vraždy mávyn za celom svete, nuda ďiaľ i slovenský veter.

2. Pre tento česko-slovenský národ žiadame plnú neobmedzené samourčovacie právo na základe úplnej nezávislosti. Na základe tejto zásady prisluhujeme svoj súhlas s tým navrhovaným medzinárodným prúvnym pokladom, ktoré dňa 18. októbra 1918. formulovali prezident WILSON a ktoré dňa 27. októbra uznal rakúsko-uhorský minister zahraničia.

3. Zaväzujeme okamžite usporiadať pokoje a sice za všeobecných hlasovacích zásadách, aby podaj bol bol, že by medzinárodnoprávnymi záväzkami zmocnenými dalšie vojny a dalšie chaotizmus.

Za zasadnutia Slovenskej Národnej Rady

V Turčianskom Sv. Martine, 30. októbra 1918.

Karol A. Medvecký v. r. Matúš Dula v. r.

Bratia! Rodáci! V tomto ohlase slovenský národ vyslovil svoje žiadosti.

Toho sa držte všetci! A zachovajte sa, ako to veľké udalosti teraľšie vyžadujú, dôstojne, aby nijaké vytržnosti ďalší pokojný vývin vecí neprekazily. Oprávnené sťažnosti a žiadosti oznámte našmu výboru, ktorý nakoľko len bude možno, postará sa, aby sa im odpomohlo.

Vrchnosti idú nám po ruke a preto vyzývame Vás, aby Ste i vo všeobecnom i vo vlastnom záujme vrchnostenským nariadeniam zadosť urobili.

U Liptovskom Sv. Mikuláši, 1. nov. 1918.

Liptovský výbor Slovenskej Národnej Rady.

Deklarácia slovenského národa

Vznik spoločného štátu Čechov a Slovákov